
Boksing: forkastelig – og fascinerende

REDAKSJONELT

KNUT WESTER

Knut Wester (f. 1940) er avdelingsoverlege og professor ved Nevrokirurgisk avdeling, Haukeland Sykehus. Hans far, Gustav Arthur Olsen Wester, var ”Kristiania-mester i Boxning (Fjærvegt)” i 1919.
Nevrokirurgisk avdeling
Haukeland Sykehus
5021 Bergen

Fra 1982 har vi hatt forbud mot profesjonell boksing i Norge. Flere senere forslag om å svekke eller oppheve dette forbudet er avvist av Stortinget. Forbudet gjelder bare profesjonell boksing, og ikke andre former for kontaktidrett hvor knockout tillates eller endog honoreres, som f.eks. kickboksing. For å hindre en utvikling man har sett internasjonalt, hvor kampaktiviteter med langt grovere form for vold (f.eks. cage-fighting) har dukket opp, har Kulturdepartementet funnet det samfunnstjenlig med en samlet lovregulering på dette felt. I et lovutkast (1), som nylig har vært ute til høring, foreslår departementet derfor at idretter som tillater knockout etter slag eller spark mot hodet i utgangspunktet skal forbys. De kan likevel tillates etter spesiell godkjenning, som bare kan gis dersom det foreligger sikkerhetsbestemmelser som er medisinsk begrunnet og ”i tilstrekkelig grad tar hensyn til utøverens helse og sikkerhet”. Bakgrunnen er at knockout er ensbetydende med en hjerneskade og at hjernen er noe langt mer enn vårt viktigste organ; noen vil endog påstå at *den er selve mennesket*. En hjerneskade kan derfor få langt større konsekvenser enn skader andre steder, både for den enkelte og for samfunnet.

I sin høringsuttalelse støtter Legeforeningen lovforslaget, men ser også gjerne at det innføres et totalforbud mot denne type sport (2). Dette standpunktet er ikke enkelt, og reiser en rekke spørsmål. Kan et slikt ønske om totalforbud overhodet forsvares, og i så fall på hvilke premisser? Foreligger det f.eks. sikker viten om at amatør boksing slik den nå drives, gir hjerneskader, og er ev. påvisning av slike skader tilstrekkelig grunnlag for å innføre et totalforbud? Det er jo så mange andre idretter som er farlige. Må man bruke *etiske* argumenter for å rettferdiggjøre standpunktet? De aller fleste sportsaktiviteter innebærer

en viss risiko for hjerneskade. Er det i det hele tatt noen forskjell mellom en hjerneskade pga. fall i en skibakke, og den samme skaden forårsaket av en knockout? Hvis svaret er nei, kan det reises tvil om grunnlaget for å forby den ene aktiviteten og tillate den andre. La oss som eksempel se nærmere på amatørboksing, som i prinsippet både tillater og honorerer knockout (i Norge bare på seniornivå), men som like fullt er av de mer stuerene i denne sammenheng.

Norges Bokseforbund har som de andre nasjonale forbund, særlig de skandinaviske, arbeidet seriøst med sikkerheten i amatørboksing. Innføring av støtabsorberende hansker, hjelm og underlag samt strenge karantenebestemmelser har ført til at risikoen for hjerneskade er vesentlig redusert hos amatørbokserne, faktisk kan det være vanskelig å påvise slike skader (3, 4). I profesjonell boksing derimot, er risikoen betydelig og skadene omfattende (5).

Det er altså vanskelig å finne sikre objektive bevis for at moderne amatørboksing er vesentlig farligere for hjernen enn mange andre idretter. Følgelig er det vanskelig å begrunne et totalforbud med at aktiviteten er spesielt farlig; man må søke en etisk begrunnelse, dersom dette er mulig (6). En slik etisk begrunnelse må være gyldig for alle aktiviteter som tillater knockout, uansett hva den reelle risiko for hjerneskade skulle være. Ved å søke etter en begrunnelse basert på etikk snarere enn på vitenskapelige observasjoner beveger man seg fra det objektive over mot det subjektive og personlige. I det følgende tillater jeg meg derfor å forlate den nøkternt refererende linje, for i større grad å gi uttrykk for mine egne, sikkert høyst subjektive, overlegninger.

For meg er det en vesensforskjell mellom den hodeskaden som påføres i en aktivitet som tillater og honorerer knockout, og en tilsvarende skade som kommer som følge av et rent idrettsuhell. I det første tilfellet premieres faktisk motstanderne for å skade hverandres hjerner, de sikter mot hodet, og vinner dersom de klarer å påføre motstanderen en hjernerystelse; i verste fall vinner de dersom slaget tar livet av motstanderen. Det er mulig, til og med svært sannsynlig, at amatørbokserne ikke tenker slik før og under en kamp, men det er faktisk dette reglene legger opp til. I dette perspektivet er det for meg uten betydning at slike skader er uhyre sjeldne i virkeligheten. Jeg tror derfor Legeforeningen har inntatt det eneste rette standpunkt. Både den amerikanske og den britiske legeforeningen har uttalt seg mot boksing (1). Den tidligere redaktøren av *JAMA*, George D. Lundberg, mente at American Medical Association burde gå inn for et liknende forbud mot *alle* aktiviteter hvor man med vilje skader andre (7, 8).

Rent intellektuelt har jeg altså resonnert meg frem til at all knockout-idrett er forkastelig. Jeg liker det derfor svært dårlig at jeg samtidig er så primitiv at jeg blir sittende og se på når jeg en sjelden gang kommer over en boksekamp på TV. Jeg fascineres til og med av muligheten for at den ene bokseren skal komme til å slå den andre ned, og grøsser frydefullt (men hoderystende) når det skjer.

I boksing er det fra gammelt av forbudt å slå under beltestedet, antakelig for å skåne mannens "edlere deler". Det er et tankekors at underlivet i denne sporten rangeres høyere enn hjernen. Norges Bokseforbund burde gripe fatt i dette

åpenbare misforhold og arbeide internasjonalt for at slag mot hode/hals blir forbudt, slik at bare slag mot overkroppen er tillatt. Dette ville gjøre boksing ganske ufarlig og fullt akseptabelt, i alle fall for meg, samtidig som man beholder muligheten for å kåre vinnere basert på antall treff og pareringer. Dersom boksingen ikke overlever en slik regelendring fordi sporten ikke lenger vekker interesse hos utøvere eller publikum, ville det i så fall være en bekreftelse på at det var det primitive som appellerte, og ikke det sportslig elegante.

LITTERATUR

1. Utkast til lov om organisert kampaktivitet som tillater knockout. Januar 2000. Oslo: Kulturdepartementet, 2000.
2. Lov om organisert kampaktivitet som tillater knockout – høringsuttalelse, Oslo 09.03 – 2000. Oslo: Den norske lægeforening, 2000.
3. Butler RJ. Neuropsychological investigation of amateur boxers. Br J Sports Med 1994; 28: 187 – 90.
4. Porter MD, Fricker PA. Controlled prospective neuropsychological assessment of active experienced amateur boxers. Clin J Sport Med 1996; 6: 90 – 6.
5. Mendez MF. The neuropsychiatric aspects of boxing. Int J Psychiatry Med 1995; 25: 249 – 62.
6. Leclerc S, Herrera CD. Sport medicine and the ethics of boxing. Br J Sports Med 1999; 33: 426 – 9.
7. Lundberg GD. Let's stop boxing in the Olympics and the United States military. JAMA 1994; 271: 1790.
8. Lundberg GD. Blunt force violence in America – shades of grey or red: ultimate extreme fighting. JAMA 1996; 275: 1684 – 5.

Publisert: 20. juni 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 30. mars 2026.